

Motion till riksdagen 2010/11:Sk2

av Leif Jakobsson (S)
med anledning av redog. 2010/11:RRS12

Riksrevisionens styrelses redogörelse om skatteavtal med andra länder

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inleda en omförhandling av skatteavtalet mellan Danmark och Sverige hösten 2011.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förutsättningar för ett nytt skatteavtal mellan Danmark och Sverige.

Motivering

Arbetspendlingen över Öresund har ökat kraftigt på 00-talet som en konsekvens av Öresundsbron och ett aktivt arbete för att integrera arbetsmarknaderna i Skåne och Själland. Det har inneburit en regionförstoring som är bra för näringsliv, forskning och tillväxt.

Samtidigt har frågan om skatteinkomster till den kommun där arbetspendlaren bor blivit alltmer laddad. Obalanser i avtalet medför att de svenska kommunerna tappat alltmer skatteintäkter.

För de arbetspendlare som bor i Skåne och arbetar i Danmark blir frågan allt besvärligare. De är oroliga för att betraktas som snyltare som inte betalar skatt för skola och vård där de bor. Genom föreningen Öresundsborger har de framfört sin önskan att få betala sin skatt i bostadskommunen.

Tidigare hade Sverige och Danmark ett gränsgångaravtal som innebar att skatteintäkterna tillföll det land där den anställde bodde. Sverige har fortfarande gränsgångaravtal med Finland och Norge, men Danmark sade upp avtalet inför brobygget. I stället slöt Sverige och Danmark ett skatteavtal 2003 som skulle kompensera för skatteintäkterna. Detta avtal skulle utvärderas

Fel! Okänt namn på

2007. Skatteverket gjorde 2007 en sådan utvärdering och kom fram till att det rådde en stor obalans i avtalet, dvs. de svenska kommunerna kompenseras väldigt lite medan de danska kompenseras på en rimlig nivå, och att endast 28 % av pendlarnas inkomster omfattas av avtalet i praktiken. Regeringen har gång på gång pressats på att omförhandla avtalet men inte gjort något. I juni 2010 svarade finansminister Anders Borg i en interpellationsdebatt med Leif Jakobsson (S) att Finansdepartementet inte såg någon obalans i avtalet – trots myndigheters och Kommunförbundet Skånes rapporter. Den 18 november 2010 presenterade Riksrevisionen en rapport med stark kritik mot regeringens bristande arbete med skatteavtalen.

Därutöver har det uppmärksammats att de skattemedel som trots allt kommer från Danmark inte går till de kommuner som berörs utan går in i det stora utjämningsystemet. Effekterna av det är att västskånska kommuner missgynnas kraftigt. Utjämningskommittén.⁰⁸, som är en parlamentarisk översyn av skatteutjämnningen, har uppdragit åt Statskontoret att belysa frågan, vilket är gjort i en rapport utgiven den 26 maj 2010.

Skatteavtalet

Skatteavtalet är utformat så att respektive land ska översända motsvarande kommunalskatten för dem som arbetar mer än halva arbetstiden i det andra landet. Landstingsskatten ingår inte i underlaget. Men en del undantag och tillämpningar gör att avtalet inte fungerar som det är tänkt.

- ? Endast personer med en årsinkomst över 150 000 danska kronor räknas in.
- ? Danska myndigheter gör ett grundavdrag på 40 000 respektive 80 000 danska kronor för en ogift/gift före uträkningen.
- ? Danska myndigheter tar bort alla offentliganställda (ca 22 %) innan reglering sker med Sverige.

Totalt innebär detta att Sverige får ca 8 kr per intjänad hundralapp medan Danmark får ca 20 kr per intjänad hundralapp enligt en undersökning från Öresundsinstitutet 2007. Lönesumman för svenskar som arbetar i Danmark var 2007 enligt SCB 6 660 668 028 kr. Om Sverige hade kompensats med kommunalskatten 20 % skulle Sverige ha fått ca 1,3 miljarder, men Danmark sände endast tillbaka 368 miljoner. Sedan dess har pendlingen ökat ytterligare, varför skatteflyktan ökat ännu mer. För varje år som regeringen inte tar tag i det blir det allt svårare att rätta till felet eftersom det kommer att kosta Danmark alltmer.

Ökningen av pendlingen

Det som var i pengar räknat små avvikelser när avtalet ingicks 2003 har ökat till miljardbelopp på grund av den kraftigt ökade pendlingen. År 2001 hade de svenskboende Danmarkspendlarna en gemensam lönesumma på 1,6 miljarder

medan den 2007 uppgick till 6,6 miljarder och i dag kan antas vara kring 10 miljarder, dvs. mer än femdubblats på mindre än 10 år.

Effekterna av skatteutjämningen

De pengar som överförs från Danmark tillfaller inte de kommuner där pendlarna bor utan stoppas in i det stora utjämningssystemet. Det är alltså alla kommuner och landsting som får dela på den kompensation som trots allt kommer från Danmark. De svenska landstingen är med och delar på intäkterna trots att det bara är den primärkommunala skatten som ska regleras. Efter den danska reformen av samhällsorganisationen finns det inte längre någon landstingsskatt där.

De kommuner som har många arbetspendlare kompenseras senare i inkomstutjämningen eftersom de ser ut att ha många färre i arbete än vad som är sant.

I kostnadsutjämningssystemet påverkas fyra olika faktorer av att pendlarkommunerna ser ut att ha lägre sysselsättning än vad som är riktigt.

- ? Pendlarkommunerna missgynnas kraftigt i utjämningen för förskola och skolbarnsomsorg. Eftersom färre antas arbeta så antas färre av barnen ha behov av förskola och skolbarnsomsorg.
- ? Pendlarkommunerna överkompenseras för individ- och familjeomsorg eftersom fler antas behöva försörjningsstöd.
- ? Pendlarkommunerna underkompenseras i utjämningen för lönestrukturer.
- ? Pendlarkommunerna får för lite kompensation för kollektivtrafik eftersom färre än i verkligheten antas resa till jobbet.

Statskontorets uträkning för 2007

Statskontoret har på den parlamentariska översynens uppdrag gjort en utredning om vilka effekter det skulle ha fått för landets kommuner och landsting om pendlarnas skatt (enligt vad avtalet ger) gick direkt till pendlarkommunerna. Uträkningen är gjord för taxeringsåret 2007, då Sverige nettokompenserades med 283 miljoner kronor från Danmark. De fördelades så att kommunerna fick 185 miljoner och landstingen 98 miljoner.

Effekterna för några skånska kommuner skulle då bli:

Kommun	Ink.utj	Förskola	IoF	Löner	Trafik	Totalt	Totalbelopp
Malmö	15	251	-81	11	17	213	63,9 miljoner
Vellinge	30	192	-44	0	17	195	6,4 miljoner
Burlöv	7	112	-32	0	17	104	1,7 miljoner
Skurup	5	92	-34	0	17	80	1,2 miljoner
Svedala	6	86	-33	0	17	76	1,5 miljoner
Landskrona	4	68	-25	0	17	64	2,6 miljoner
Trelleborg	5	62	-25	0	17	59	2,5 miljoner

Fel! Okänt namn på

Kommun	Ink.utj	Förskola	IoF	Löner	Trafik	Totalt	Totalbelopp
Bjuv	3	69	-32	0	17	57	0,8 miljoner
Lomma	10	41	-11	0	17	57	1,2 miljoner

Andra kommuner i Värmland och Bohuslän skulle också påverkas kraftigt om de fick behålla skattepengarna i sin kommun.

Denna uträkning byggde på ett statistiskt tillfälle då man fick tillgång till pendlarnas inkomstuppgifter för detta år. Normalt har inte Sverige tillgång till dessa uppgifter och utan dem kan inte kostnadsutjämnningen göras rättvist.

Effekterna för Region Skåne

I samma rapport från Statskontoret har en motsvarande räkneoperation gjorts för landstingssidan. Enligt den skulle Region Skåne få 26 kr/invånare, dvs. 31 miljoner mer i utjämnning.

Omförhandla skatteavtalet

Det är hög tid att omförhandla skatteavtalet med Danmark. I takt med att pendlingen ökar så ökar också skattekllyftan, och det blir allt svårare att få till en rättvis ordning. Regeringens långbänk och ovilja att ta i frågan måste brytas. Riksdagen måste ge ett tydligt uppdrag till regeringen att prioritera frågan.

Krav på ett nytt avtal

Utgångspunkten för ett nytt avtal måste vara att bostadskommunerna och landstingen får en rimlig täckning för de välfärdstjänster man erbjuder pendlarna i form av skola, sjukvård etc. Eftersom samhällsorganisationen numera är asymmetrisk i Danmark och Sverige vad avser beskattningsrätten är det rimligt att utgå ifrån en procentsats, ca 25 % av den beskattningsbara inkomsten, som ska föras över till kommun och landsting. Naturligtvis måste beloppsgränser och undantaget för offentliganställda osv. tas bort, men den slutliga tekniska lösningen får förhandlingarna lösa.

För att det svenska skatteutjämnningssystemet ska kunna ta hand om inkomsterna från gränspendlarna måste också skatteavtalet innehålla en överenskommelse att byta inkomstuppgifter på individnivå så att pendlarkommunerna kan behandlas rättvist i framtiden.

Stockholm den 2 februari 2011

Leif Jakobsson (S)